

Motion

1983/84: 1747

Jörgen Ullenhag m. fl.

Värderingen av utländsk högre utbildning

Det är allmänt omvittnat att det ofta är svårt, nästan omöjligt, för högskoleutbildade personer, som kommit till Sverige, att få sin utbildning erkänd för ett yrke eller tillgodoräknad för vidare studier. Många invandrare och flyktingar – och även svenskar som studerat utomlands – tvingas studera vidare, trots att de har en utländsk högskoleutbildning som i stort sett borde motsvara svenska krav.

Den som ger sig tid att undersöka enstaka fall kan ofta notera en njuigg inställning hos dem som har att bedöma utländska utbildningar. Detta är till stor del ett informationsproblem. Universitet och högskolor saknar ofta resurser att klara ut vad en utländsk högre examen är värd vid en jämförelse med en svensk examen. Detta gäller också för myndigheter som berörs, t. ex. socialstyrelsen eller skolöverstyrelsen. Det handlar också om värderingar och attityder: I ett val mellan en utländsk arbetssökande som verkar passande och en svensk med likvärdig utbildning går oftast den med svensk utbildning före, så länge som kunskaper i invandrarspråk och erfarenheter från andra länder inte värderas högre än vad som sker i Sverige i dag. Allt detta leder till personliga tragedier för dem som inte får en utbildning erkänd. Det är också ett slöseri med samhällets resurser att så många tvingas göra om hela utbildningen.

I maj 1983 kom en rapport från universitets- och högskoleämbetet: Värdering av utländsk högskoleutbildning (UHÄ-rapport 1983: 19), som i allt väsentligt stöder det ovan beskrivna läget. Flera myndigheter – bl. a. socialstyrelsen, skolöverstyrelsen och statens invandrarverk – deltog i arbetet med rapporten. En kartläggning av stickprovskaraktär gav vid handen, att det totala antalet förfrågningar per år angående meritvärdering rör sig om ca 3000. Arbetsgruppen, som tog fram rapporten, bedömde att en mer omfattande undersökning, som skulle bli både dyrbar och tidskrävande, knappast skulle tillföra någon ny kunskap. Snarare skulle en sådan undersökning bara ytterligare bekräfta vad alla inblandade redan vet: Problemet är av betydande omfattning och förfrågningarna angående meritvärdering är flera tusen per år.

Huvudförslaget i rapporten är att UHÄ får ansvaret för bedömningen av utländsk högre utbildning. Bland exempel på undantag märks vissa vårdutbildningar och veterinärutbildning, där ansvaret skall ligga kvar hos socialstyrelsen resp. lantbruksstyrelsen. Arbetet skall organiseras så att UHÄ tar emot ansökningar rörande bedömningar och gör utlåtanden. Eventuella utredningar skall ske ute på högskoleenheterna.

Nyligen har en arbetsgrupp i utbildningsdepartementet, där bl. a. SÖ, UHÄ och invandrarverket ingått, avgivit en promemoria av vilken framgår att arbetsgruppen delar UHÄ:s uppfattning vad gäller bedömningen av utländska utbildningar. Vidare framgår av promemorian att också övriga mobilitetsfrågor, dvs. information och dokumentation inom andra områden än meritvärdering bör samordnas centralt. Arbetsgruppen konstaterar dessutom att Sverige genom att ansluta sig till en rad internationella konventioner och genom att ställa sig bakom Europarådskonventionen har förbundit sig att undanröja hinder för och främja utbyte av högskolestuderande, lärare och forskare.

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen hos regeringen anhåller att åtgärder vidtas, så att frågan om värdering av utländska högskoleutbildningar kan få en lösning enligt ovan nämnda riktlinjer.

Stockholm den 25 januari 1984

JÖRGEN ULLENHAG (fp)

LINNEA HÖRLÉN (fp)

BÖRJE STENSSON (fp)